

www.dereta.rs

Biblioteka
SAVREMENA SRPSKA KNJIŽEVNOST

Urednik
Ljiljana Kapor

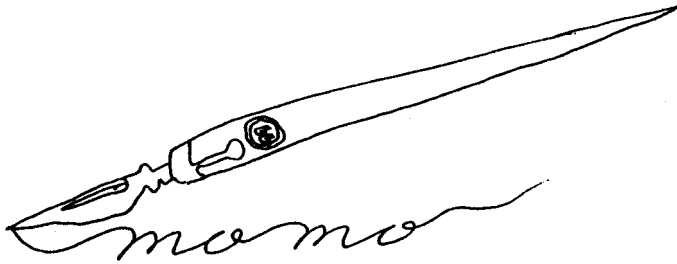
Copyright © ovog izdanja Dereta

MOMO KAPOR

011

sa autorovim ilustracijama

Beograd
2017.
DERETA

1.

Ruku na srce, Beograd ne spada među najlepše evropske gradove, ali ni pisac ove knjige ne spada među najlepše muškarce, pa bi bilo prilično neučtivo zahtevati neki lepši grad za sebe. Jedva sam i njega dobio!

Ali kako to reći Beogradu u lice, kad je toliko osetljiv na svoj izgled?

2.

Nikada nisam razumeo one što preko vikenda beže iz Beograda u duboku unutrašnjost, tražeći, takozvanu, prirodu...

Gde to postoji gušća šuma od one u Košutnjaku?

Ima li divljije šikare od one na levoj obali Save, gore iznad Makiša?

Zbog čega satima putovati do nekog bednog potoka, kada nam ispred nosa teku dve najveće jugoslovenske tekovine – Sava i Dunav; da ne računamo Topčiderski potok?

I ima li igde u toj, takozvanoj, prirodi više divljih zveri od onih u Zoološkom vrtu i više hlorofila od onog u Botaničkoj bašti?

(Istina, rešetke na kavezima Zoološkog vrta ne služe da sačuvaju ljude od zveri, nego da zaštite životinje od Beograđana. Oni su već uspeli da izlude sirote majmune, da ubiju jednu zebdu, a neki manijaci silovali su žirafu i dva labuda na Labudovom jezeru! Šta bi tek uradili sirotim balerinama koje igraju na muziku Petra Iljiča Čajkovskog?)

S druge strane, ako su se uželeli svojih zemljaka, ma otkuda bili, gde će ih više sresti nego ispred kafane hotela „Moskve” nedeljom uveče?

Potom, u kom to gradu na svetu, molim vas, čovek može već u četvrtak naveče da kupi sutrašnji *NIN* i tako, pre svih Jugoslovena sazna šta u njemu piše?

Uostalom, da li je Beograd, zaista, toliko prljav kao što se priča? Možda?

Ali čisti su samo oni gradovi u kojima nema niko šta da baci.

Kako da Njujork bude čist kad Njujorčani bacaju televizore i frižidere kroz prozor čim im se pokvare, jer bi popravka koštala više nego kupovina novih aparata?

Dobro, niko ne tvrdi da svaki grad ima neku svoju prednost!

Iz Zagreba se za samo nekoliko sati stiže do mora. To je činjenica.

Iz Sarajeva u planine.

Iz Ljubljane, u Austriju ili Italiju.

Od Skoplja do Soluna – sto somuna!

Ako ne računamo Zemun, samo se iz Beograda ne može nikuda brzo stići, a da čoveku bude lepše i to je, izgleda, njegova jedina prednost.

Zbog toga su, verovatno, u Beogradu kafane neprestano ispunjene do poslednjeg mesta. Nigde nijedne prazne stolice, da se ubiješ! Ko jedanput ovamo dođe, taj zauvek ostane.

Čuva svoje mesto.

3.

I pored svih očiglednih prednosti Beograda nad drugim gradovima, uvek se nađe neko zakeralo iz provincije, koje u podne, usred terazijske gužve, kaže sa gađenjem:

„E, ne bih živeo u Beogradu da mi svakog dana daju po milion!”

Najpre, niti ga ko tera da živi ovde, niti mu ko, uopšte, nudi milion!

4.

Toliko gradova u zemlji, a samo jedan gradonačelnik nosi leptir-mašnu.

Naš!

Leptir-mašna našeg gradonačelnika podseća me na stara, nostalgična vremena, kada je, kažu, Beograd bio zaista otmeno mesto.

Ponekad mi se čini da se leptir-kravata našeg gradonačelnika nalazi u blagom nesporazumu sa stanjem u Beogradu.

Verujte, toliko mi je neprijatno!

5.

Častio sam svoju staru pisaću mašinu novom crnom vrpcom i izvukao otkucani tekst.

Posle čitanja, Beograd mi se toliko dopao da bih čak i sam, rado živeo u njemu.

Da mi daju milion dnevno!

6.

Beograd je, u stvari, jedan veliki grad – familija, u kom se, bar iz viđenja, svi manje-više poznaju. Zbog toga je to najmanje diskretno mesto na čitavoj kugli zemaljskoj!

U Beogradu svako svakoga neprestano drži na oku. Zbog toga smo mnogo raspoloženiji i elegantniji na ulici, nego u rođenim kućama.

Kada vas sretnu na ulici, Beograđani vam uvek kažu ili da ste se ugojili ili da ste smršali. Uglavnom, nikada im ne izgledate normalno.

Ako ste dobili slučajno dva i po kilograma, Beograđani vam kažu: „Šta je, bre, što si se tako zapustio, šta si to napravio od sebe?”

Ako ste smršali, oni sumnjičavo klimaju glavom i pitaju vas jeste li, možda, bolesni? – sa intonacijom, kao da ste na samrti.

Oni najlukaviji vam najpre kažu da izgledate fantastično! – a, onda dodaju: „Poslednje tri godine si izgledao očaaaaajno, nisam hteo ništa da ti govorim!”

Uz pozdrav, uvek ide i obavezno pitanje:

„Zdravo, gde si krenuo?” – što bolje od bilo čega pokazuje njihovu bolesnu radoznalost.

Beograd je, sigurno, grad u kome se najviše ogovara u Evropi. To je još jedan dokaz da Beograđani nisu egocentrični, već da se strasno brinu o svojim bližnjim. Kada pobegnemo u svet od njihove srdačnosti i bliskosti, od koje se lako može dobiti paranoja, posle izvesnog vremena, okruženi ravnodušnim strancima (kojima uvek izgledamo sjajno!), počinjemo da čeznemo da nas bar neko primeti, makar nas i pitao kuda smo to krenuli i sa kim smo bili sinoć...

7.

Šta se dogodilo za ovih poslednjih četrdeset godina u Beogradu?
Ništa naročito.

Stare seljanke na Zelenom vencu još me zovu *sine*, a devojke po kafićima mi se već obraćaju sa *čiko!*

Moje vršnjake Beograđane zovu, zbog toga, *preskočenom generacijom*.

Suviše mladi da bi bili narodni heroji – suviše stari da bi igrali košarku.

Preskočili su nas i očevi i sopstvena deca.

Preskakao nas je ko je stigao, pa smo zbog toga prestali da rastemo, kao što je rastao Beograd u odnosu na trideset i devetu, ako kao indeks uzmemo sto.

U svakom slučaju, i Beograd i ja smo dovoljno stari da više ne slavimo rođendane. Digao sam odavno od njih ruke, ali Beograd – taj neizlečivi Narcis, svake godine još uvek očekuje cveće, poklone, čestitke, pismene zadatke, novinske uvodnike pune zagrcnutog divljenja...

Kako ga samo ne mrzi?

Oni su mi najgori! Ti uvodnici. Iz njih kao da još uvek odjekuje razlomljeni eho krkljavih masovnih pesama, što neodoljivo podsećaju na državne, zakonom zaštićene kompozitore budnica i koračnica, na stadione, sletske vežbe, pokisli narod zbijen na kakvom trgu (gromki aplauz i srdačni smeh)...

*... U divljaka luk i strela,
železnica, selo i grad,
to su ruku naših dela,
da nam živi, živi rad!*

... vreme okićenih lokomotiva, crvenog, takozvanog, krep-papira i značajnih ličnosti okićenih ordenjem kao da su božićne jelke.

S obzirom na bedu u koju je Beograd zapao poslednjih godina, mislim da bi moj grad najbolje učinio da u *Politikinoj* rubrici „lične vesti” objavi oglas sledeće sadržine:

„Zbog porodične situacije, Beograd ove godine neće slaviti rođendan 20. oktobra, kao obično, niti će primati poklone i visoke goste. Novac za rođendansku tortu, prijeme i cveće, uplatiti Odboru za pripremanje zimnice. Odbor najlepše zahvaljuje.”

8.

Kad malo bolje razmislim, ovaj grad nije baš najbolje mesto za ljude ozbiljnih zanimanja, za političare, ekonomiste, pravnike, planere, naučnike i sličan svet, ali je stvarno idealan za pisce!

Beogradski pisci uopšte ne moraju da upotrebljavaju maštu. Dovoljno je samo da ujutru otvore jednu od dve lokalne radio-stanice ili pročitaju novine: koliko čuda neviđenih! U odnosu na svakog prosečnog Beograđanina, francuski nadrealisti su puki

amateri operisani od fantazije! Uostalom, zar se, sem u Parizu, nadrealizam nije u svoje vreme primio jedino ovde, u Beogradu? Jadni Amerikanci, Francuzi, siroti Englezi i Šveđani... Koliko se samo muče da smisle nešto nelogično i čudno, što u Beogradu svaki literarni početnik dobija svakoga jutra na tanjiru!

U kom vas to gradu na svetu već ujutru radio-spikeri obaveštavaju koliko dugo tog dana nećete imati struje ili vode?

Pa zbog onih bednih nekoliko minuta nestanka struje u Njujorku, napisano je brdo knjiga i snimljeno nekoliko filmova, a sociolozi i psiholozi objavili su čitave biblioteke naučnih studija.

I u kom to gradu na svetu, koji leži na dve velike reke, često nema vode?

Ono što Beograđanin može da izdrži bez roptanja, ubilo bi svakog prosečnog Evropljanina, a o osetljivim Americancima da i ne govorimo!

Ko bi od njih, na primer, mogao da prezimi bez grejanja i osvetljenja? Da baulja sa baterijskom lampom ili kapavom svećom kroz zavejani, kao bunar tamni centar grada?

Ali niko nam ne može tako dugo uskratiti električnu energiju, koliko mi dugo možemo da spavamo!

I ko bi od tih razmaženih stranaca izašao živ i zdrav iz zagađene Save u kojoj se još uvek kupamo bez ikakvih posledica? Strefila bi ga i kuga i kolera – a nama, hvala bogu, ništa! To je zbog toga što se još od malih nogu, kao deca, navikavamo na surove uslove života, pa smo postali prirodno imuni. Svako beogradsko dete, zajedno sa neopranim voćem, pojede u detinjstvu najmanje tri i po kilograma različitih bakterija, bacila i ameba. Posle bolesti od nas beže glavom bez obzira, kao da smo zarazni!

9.

„Ujutru, čim se probudim”, kaže mi jedan starac, „ja odma popijem čašu vode i pojedem kocku šećera. Onda svi oni bacili i ostala čuda jurnu na onaj šećer, a ja ih, kad se svi skupe na jednom mestu, opalim prepečenicom i pokokam jednim udarcem!”

10.

U Beogradu postoji teorija, da je preteranim svakodnevnim tuširanjem zapadni svet toliko istanjio kožu, da bacili lako prolaze kroz nju, kao miš kroz švajcarski sir. To ni iz daleka nije slučaj sa nama! Mada već odavno posedujemo bojlere sa vrućom vodom, kupanje upražnjavamo, uglavnom, subotom, kao i naši vrli preci.

MOMO KAPOR

011

Za izdavača

Dijana Dereta

Korektura

Dijana Stojanović

Likovno-grafička oprema

Marina Slavković

Prvo DERETINO izdanje

ISBN 978-86-6457-140-1

Tiraž

1000 primeraka

Beograd 2017.

Izdavač / Štampa / Plasman

DERETA doo

Vladimira Rolovića 94a, 11030 Beograd

tel./faks: 011/ 23 99 077; 23 99 078

www.dereta.rs

Knjižara DERETA

Knez Mihailova 46, tel.: 011/ 26 27 934, 30 33 503

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-32

КАПОР, Момо, 1937–2010

[Nula jedanaest]

011 / Momo Kapor ; sa autorovim ilustracijama. – 1.
Deretino izd. – Beograd : Dereta, 2017 (Beograd : Dereta).
– 160 str. : ilustr. ; 21 cm. – (Biblioteka Savremena srpska
književnost / [Dereta])

Tiraž 1.000.

ISBN 978-86-6457-140-1

COBISS.SR-ID 240173324